

Aan Minister
Van DGWB

nota

Beantwoording vragen Eerste Kamer aan regering over
initiatiefvoorstel afschaffen geborgde zetels bedrijven

TER BESLISSING

Datum

29 augustus 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/189442

Opgesteld door

Beslistermijn

3 september 2022

Bijlage(n)

8

Aanleiding

De vaste commissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving van de Eerste Kamer (IWO) heeft op 29 juni 2022 het voorlopig verslag vastgesteld over het initiatiefvoorstel van GL en D66 inzake het afschaffen van de geborgde zetels voor de categorie bedrijven in de waterschapsbesturen en het laten vervallen van de verplichting dat ten minste een geborgde in het dagelijks bestuur zit. Een aantal vragen in het verslag is aan u gesteld en een aantal zowel aan u als aan de initiatiefnemers. In bijgaande (concept)brief geeft u daarop antwoord.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de beantwoording en de brief aan de voorzitter van de Eerste Kamer te ondertekenen.

Kernpunten

De fracties van VVD, CDA, ChristenUnie, PVV, PvdD, 50PLUS, SGP en OFS hebben inbreng geleverd voor het voorlopig verslag (VV). De fracties van de VVD en van de SGP hebben alleen vragen voor de initiatiefnemers. De andere fracties hebben ook vragen aan u dan wel aan u en de initiatiefnemers. De vragen aan zowel u als aan de initiatiefnemers betreffen op hoofdlijnen:

- het – al dan niet – gelijktijdig houden van verkiezingen voor Provinciale Staten en de waterschappen in relatie tot democratisering van de waterschappen;
- een waardering van de argumenten van VNO-NCW, MKB Nederland en de Nederlandse Vereniging van waterschapsbestuurders namens bedrijven (NVWB) waarom het initiatiefvoorstel niet door de Eerste Kamer aanvaard zou kunnen worden;
- de verhouding van het democratisch karakter van de waterschapsverkiezingen tot de aanstelling van niet gekozen (benoemde) vertegenwoordigers;
- de mogelijkheid om andere belanghebbenden een geborgde zetel te geven, zoals particuliere bewoners die door lage waterstanden geconfronteerd worden met palenrot;
- de – dreigende – verzakking van huizen door bodemdaling/grondwaterstanden (publicatie van het Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek);
- een reactie op de opvattingen van professor Elzinga over de bestuurlijke inrichting van het waterschapsbestel;

- het feit dat de geborgde zetels toebedeeld kunnen worden aan vertegenwoordigers van groeperingen die ook via gekozen zetels in de waterschappen vertegenwoordigd kunnen zijn;
- of er mogelijkheden worden gezien om de geborgde zetels exclusief te reserveren voor vertegenwoordigers die geen enkele binding met in het waterschap vertegenwoordigde politieke partijen hebben;
- het tijdspad ten aanzien van de inwerkingtreding van de wetswijziging en de invoering daarvan.

Onze referentie
IENW/BSK-2022/189442

Bijlage(n)
8

Aan
de Minister

Van
DGWB

De vragen aan alleen u betreffen op hoofdlijnen:

- of de inzet voor de energietransitie, de inrichting van de ruimte en het behoud van biodiversiteit niet democratische besluitvorming vraagt waarbij het algemeen belang voorop dient te staan;
- of de waterschappen voldoende expertise en deskundigheid in huis hebben om hun eigen functionele taken te verrichten ongeacht de geborgde zetels;
- de praktische implicaties van het initiatiefvoorstel met inachtneming van het – aangenomen – gewijzigde amendement van het lid Grinwis c.s.;
- of de beperking van het aantal geborgde zetels van zeven naar vier als een betere verdeling tussen onbebouwd en natuur wordt gezien;
- of een evaluatieperiode van twee jaar om de resultaten van deze wetswijziging in kaart te brengen zinvol is, en zo ja, welke toetsingscriteria u daarvoor zou opstellen.

Toelichting

Inhoud nu bij de Eerste Kamer voorliggende initiatiefvoorstel

Na het debat in de Tweede Kamer over het initiatiefvoorstel en het amendement van het lid Grinwis (CU) tot behoud van alle geborgde zetels en het afschaffen van de verplichte geborgde zetel in het dagelijks bestuur is een nieuw amendement ingediend door de leden Grinwis, Maatoug (GL) en Sneller (D66). Dat bevat de afschaffing van de geborgde zetels voor de categorie bedrijven en het introduceren van een vaste verdeling van de resterende geborgde zetels: twee zetels voor ieder van de categorieën agrarisch en natuur. Daarnaast wordt de eis geschrapt dat ten minste één lid van het dagelijks bestuur een geborgde zetel heeft. Dit amendement is door de Tweede Kamer aangenomen.

Neutrale kabinetspositie

Het kabinet neemt een neutrale positie in over het al dan niet afschaffen van de geborgde zetels en daarmee ook over het nu voorliggende initiatiefvoorstel. Dit is ook de basis van de beantwoording van de vragen uit het VV.

Adviesrapport versterken decentraal bestuur

Een van de vragen betreft het gesprek van de vaste commissie voor BZK, Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning op 14 juni 2022 met prof. mr. Elzinga waarin hij zijn visie heeft gegeven op het functioneren van het decentraal bestuur in Nederland. Ook de waterschappen passeerden daarbij de revue. Dit gesprek is gehouden naar aanleiding van zijn rapport 'Naar nieuwe vormen van decentraal bestuur'. Dit is in opdracht van het ministerie van BZK opgesteld en bevat aanbevelingen voor het versterken van het functioneren van het decentraal bestuur. Het adviesrapport is per brief op 18 februari 2022 aan de Tweede Kamer aangeboden. De focus ligt daarbij vooral op de decentralisaties bij

provincies en gemeenten. Bij waterschappen is niet of nauwelijks sprake van gedecentraliseerde taken. Bovendien kennen waterschappen een gesloten huishouding wat tot een fundamenteel verschil in problematiek leidt. Het ministerie van IenW heeft over dit adviesrapport 'Naar nieuwe vormen van decentraal bestuur' nog geen standpunt ingenomen. Vanuit BZK zijn er echter wel verschillende gesprekken gevoerd om de uitwerking van diverse aanbevelingen voor de waterschappen verder te verkennen.

Op 28 juni heeft de heer Elzinga een kritisch artikel gepubliceerd over het initiatiefvoorstel zoals dat nu luidt. In de beantwoording wordt aangegeven dat het artikel bekend is, en dat overeenkomstig het neutrale kabinetsstandpunt en het uitgangspunt dat ongeacht de samenstelling van het waterschapsbestuur er voldoende kennis en deskundigheid moet zijn, het oordeel of het schrappen van de geborgde zetels voor de bedrijven gerechtvaardigd is een keuze is die aan het parlement wordt overgelaten.

Inwerkingtreding wetswijziging

De vaste commissie voor IWO heeft voor het zomerreces besloten om op 13 september een deskundigenbijeenkomst te houden. Op basis daarvan en van de beantwoording van het voorlopig verslag, zal de Eerste Kamer de verdere behandeling van het initiatiefvoorstel bepalen. Tijdens het plenaire debat in de Tweede Kamer heeft u aangegeven dat de wetswijziging uiterlijk op 1 december 2022 van kracht zou moeten worden om voor de komende waterschapsverkiezingen toegepast te kunnen worden. Daartoe heeft u in de Tweede Kamer aangegeven dat besluitvorming door de Eerste Kamer voor de zomer te verkiezen is en als dat niet mogelijk blijkt te zijn, dan uiterlijk half september behandeling zou moeten plaatsvinden. Dit lijkt inmiddels niet meer reëel te zijn.

Politieke context

Het is nog niet duidelijk of het - gewijzigde - initiatiefvoorstel op een meerderheid in de Eerste Kamer kan rekenen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Onze referentie
IENW/BSK-2022/189442

Bijlage(n)
8

Aan
de Minister

Van
DGWB